

1. לביא – זכויות אזרח, מנהל תקין ועידוד ההתיישבות, ע"ר 580624724

2. אם תרצו – ציונות להיות או לחדול, ע"ר 580471662

באמצעות ב"כ עו"ד יוסף בן ברוך, מ.ר. 92863

מרח' כרם 27, עמיחי

טל: 0524415252

דוא"ל: legal@lavi.org.il

העותרות

- נגד -

1. הוועדה לבחירת שופטים

2. מ"מ נשיא בית המשפט העליון, כב' השופט יצחק עמית

המשיבים

עתירה דחופה למתן צו על תנאי ובקשה למתן צו ארעי וצו ביניים

בית המשפט הנכבד מתבקש להורות למשיבים לבוא וליתן טעם מדוע לא תבוטל החלטת המשיבה 1 (להלן: **החלטת המינוי והוועדה**, בהתאמה) מיום 26.1.2025 לבחור במשיב 2 (להלן: **השופט עמית**) לתפקיד נשיא בית המשפט העליון, מחמת היותה של ההחלטה נעדרת תשתית עובדתית כדין ובלתי סבירה באופן קיצוני.

כמו כן, מתבקש בית המשפט הנכבד להוציא מלפניו צו ארעי המורה על הקפאת החלטת המינוי, כך שהשופט עמית לא יושבע לתפקיד נשיא בית המשפט העליון, עד למתן החלטה אחרת, ובהמשך צו ביניים המורה כן עד להכרעה בעתירה.

אלה נימוקי העתירה:

העתירה בתמצית

1. עתירה זו עניינה בהחלטת הוועדה לבחור בשופט עמית לתפקיד נשיא בית המשפט העליון, וזאת חרף שלל פרשיות חמורות שפורסמו בעניינו בשבועות האחרונים ולא זכו לבירור של גורם מוסמך ובעל כלים מתאימים (להלן: גורם חיצוני).
2. אף שהובהר לוועדה כי היא רשאית להמתין עם בחירת הנשיא עד שהפרשיות בעניינו של השופט עמית יזכו לבירור הולם, בחרה הוועדה "לדהור" לעבר מינוי השופט עמית, בידיעה כי אין בידיה תשתית עובדתית ראויה המלמדת אם הוא כשיר לתפקיד בהינתן הרף הגבוה של טוהר המידות הדרוש לכהונה בתפקיד רם זה.
3. החלטה זו, מעבר לכך שנעדרה תשתית עובדתית ודינה להתבטל רק מטעם זה, היא גם החלטה בלתי סבירה באופן קיצוני, שכן היא נתנה משקל מוחלט לשיקול של מינוי נשיא קבע לאחר תקופה ממושכת, ולא נתנה משקל כלשהו לשיקולי טוהר המידות במינויים בכירים וכן לשיקולי אמון הציבור, אשר ראה בעיניים כלות כיצד עשרות שנים של פסיקה בעניינים אלה הופכת פלסטר, בשם חיפזון לא ברור למנות את השופט עמית לאלתר.
4. בנסיבות אלה, ובשים לב להחלטות בית משפט נכבד זה בעבר במקרים קלים בהרבה, ברי כי החלטת המינוי אינה יכולה לעמוד ויש לבטלה, כך שקודם ייערך בירור יסודי בעניינו של השופט עמית, ורק לאחר מכן תוכל הוועדה להצביע על מינויו.

הצדדים

5. **העותרת 1** היא עמותה רשומה שחרטה על דגלה קידום זכויות אזרח, מנהל תקין ועידוד התיישבות (להלן: עמותת לביא).
6. **העותרת 2** היא עמותה רשומה שחרטה על דגלה את חיזוק ערכי הציונות בישראל, ובמסגרת זו העמותה מבצעת פעולות ופרסומים בנושאי דה-לגיטימציה של מדינת ישראל, מינהל תקין, חיזוק מערכת המשפט והאקדמיה ותמיכה במאבק ישראל בטרור (להלן: **אם תרצו**).
7. **המשיבה 1** היא הוועדה לבחירת שופטים הפועלת מכוח חוק יסוד: השפיטה, ואשר התכנסה ביום 26.1.2025 ובהחלטת חמישה מחבריה בחרה בשופט עמית לתפקיד נשיא בית המשפט העליון.
8. **המשיב 2** מכהן בתפקיד מ"מ נשיא בית המשפט העליון, ונבחר ביום 26.1.2025 לתפקיד נשיא קבע של בית המשפט העליון, חרף שלל פרשיות חמורות שפורסמו בשבועות האחרונים, ואף שבנוגע לרובם לא נערך בירור חיצוני כלשהו.

הרקע העובדתי

1. בשנת 2023 פורסם תחקיר של עיתונאי "מעריב", מר קלמן ליבסקינד, שחשף שורה של תיקים שבהם ישב השופט עמית בניגוד עניינים בין היתר בעניינו של הבנק הבינלאומי

הראשון, שבו כיהן אחיו, מר חנוך דב גולדפריינד (להלן: **מר גולדפריינד**), כדירקטור. זאת, אף שהבנק הבינלאומי נמנה ברשימת המניעויות של השופט עמית באותה תקופה.

2. השופט עמית נתן לכך הסברים שונים, כגון שהבנק היה משיב שולי או אחד מני בנקים, וטען כך: "רשימת המניעות נועדה להגדיר את המקרה הטיפוסי של אישיבוץ לתיקים, לצורך הנחיה כללית של המזכירות. הסמכות לדון היא גם החובה לדון. כשאין מניעה חייב שופט לדון בתיק שנותב אליו. לעניין הסוגיה בשאילתה, כאשר הבנק הוא משיב פורמלי או שולי או אחד מני בנקים רבים, שאז הבנק או האינטרסים שלו אינם במוקד ההליך – הרי שאין מקום לפסילה בגין מניעות, כפי שמוסבר ביתר פירוט בהתייחס לדוגמאות הספציפיות, זאת גם בהתאם לסעיף 77 א' לחוק לפי כללי המניעות ומשוא הפנים, השופטים מוזהרים מפני פסילת יתר".

- העתק כתבתו של מר קלמן ליבסקינד מצורף כנספח **1**.

3. **כפי שיפורט, בדברים אלה גילה השופט עמית פנים בדיני ניגוד עניינים ומניעות שופטים שלא כהלכה, באופן שנוגד את פסיקת בית משפט זה.**

4. בהמשך, התברר כי התנהלותו של השופט עמית אינה מסתמכת בידוע עד אז, והיא בעייתית אף יותר.

5. ביום 13.1.2025 חשף עיתונאי "ידיעות אחרונות", מר נטעאל בנדל, כי השופט עמית ניהל הליכים משפטיים תחת שם נעוריו "יצחק גולדפריינד" בנוגע לנכס שבבעלות משותפת שלו ושל אחיו (להלן: **תחקיר ידיעות אחרונות**). נחשף כי בעוד הליכים אלה תלויים ועומדים דן השופט עמית בערעור על פסק דין של השופט שישיב בדין בעניינו; עסק בקידומו של אותו שופט ושל שופט נוסף שדן בהליך אחר שבו היה השופט עמית בעל דין; ואף דן בהליכים שבהם ייצג שותפו של עורך הדין שייצג את השופט עמית בעצמו באותה העת.

6. ביחס לאלה טען השופט עמית כי לא הכיר את ההליכים המשפטיים שלהם היה צד, מאחר שבשנת 2016 חתם על ייפוי כוח כללי לאחיו עד מנת שלא להיקלע למצב של ניגוד עניינים. לטענת השופט עמית אחיו הסמיך עורכי דין לנקוט בהליכים משפטיים בשם, והוא לא ידע על כך דבר עד לפנייה מטעם העיתון. עוד נטען כי ייפוי הכוח שנתן השופט עמית לאחיו היה בשמו "עמית" ולא "גולדפריינד", וככל הנראה ההליכים הוגשו בשם נעוריו מאחר שהשמות נלקחו מהטאבו. כמו כן טען השופט עמית כי עורך הדין שייצג בפניו (עו"ד מורן גור) כלל לא היה שותפו עורך הדין שטיפל בעניינו (עו"ד מאיר דויטש), ובהקשר זה צירף השופט עמית מכתב מטעם עו"ד דויטש.

7. זאת ועוד, התברר כי נגד בעלי הנכס, ובהם השופט עמית ואחיו, הוגש כתב אישום על-ידי עיריית תל אביב (להלן: ההליך הפלילי), בגין עבירה לפי סעיף 3 לחוק העזר תל-אביב-יפו (מבנים מסוכנים), תשס"ב-2001 ביחד עם סעיף 254 לפקודת העיריות.

8. חרף כך, ובעוד ההליך הפלילי תלוי ועומד, דן השופט עמית בהליכים שבהם הייתה עיריית תל אביב צד (מהותי). באותה תקופה, לפתע חזרה עיריית תל אביב מן האישום כלפי השופט

עמית, אך המשיכה לנהל את ההליך נגד יתר הנאשמים, עד שאלה ביצעו את התיקונים שדרשה העירייה ואז חזרה העירייה מן האישום כולו.

9. בעניין זה טען השופט עמית בתחילה בתגובה שהובאה מטעם הרשות השופטת, כי העירייה חזרה מן האישום נגדו "משיקוליה".

- העתק הפרסום מטעם מר בנדל מצורף כנספח 2.

10. בהמשך, במכתב לשר המשפטים ביצע השופט עמית "מקצה שיפורים" בתגובתו, וטען כי עבירת קנס כגון זו שבגינה הוגש נגדו כתב אישום, אינה מקימה כשלעצמה מניעות אוטומטית לשופט לדון בתיקים שבהם העירייה היא צד להליך "זאת בדומה לקנסות מסוגים נוספים שלעתים מוטלים על שופטים (כגון דוחות חניה ותנועה) [...] השאלה אם על שופט לפסול עצמו מלדון בהליך מסוים היא שאלה שצריכה להיבחן לגופה על ידי השופט עצמו בכל מקרה ומקרה בהתאם לנסיבות".

11. כמו כן הביא השופט עמית את תגובת עיריית תל אביב לפרסומים שלפיה חזרה מכתב האישום מאחר שהתברר לה שהיא נדרשה לקבל את אישור היועץ המשפטי לממשלה להגשת כתב האישום.

- מכתב השופט עמית מיום 13.1.2025 מצורף כנספח 3.

12. כמו כן יצוין כי ביום 16.1.2025 פורסם כי המשטרה אינה סבורה כי ממצאי תחקיר ידיעות אחרונות מגלים "אלמנטים של פליליות", והיועצת המשפטית לממשלה אימצה עמדה זו (להלן: **הודעת המשטרה**).

- העתק עמדת המשטרה כפי שהובאה במכתב מטעם היועצת המשפטית לממשלה 16.1.2025 מצורף כנספח 4.

הדיון בעתירת התקן השמאי

13. בהמשך, התברר כי השופט עמית דן בשני הליכים עקרוניים הנוגעים לעסקאות פינוי בינוי, מבלי לבצע גילוי נאות כי הוא עצמו התקשר בעסקת פינוי בינוי בנוגע לנכס, ומבלי לפסול את עצמו מלדון בהליכים אלה.

14. יצוין כי בנוגע לשני אלה הגישה עמותת לביא ביום 16.1.2025 תלונה מפורטת למשטרת ישראל, לאחר פרסום הודעת המשטרה על מסקנתה בנוגע לתחקיר ידיעות אחרונות (להלן: **תלונת עמותת לביא**). עד למועד הגשת עתירה זו לא קיבלה עמותת לביא התייחסות ממשטרת ישראל.

- העתק תלונת עמותת לביא מיום 16.1.2025 מצורף כנספח 5.

15. ההליך הראשון עסק בתקן השמאי המשמש להערכת התמורה בעסקת פינוי בינוי, וההליך השני עסק במסלולים האפשריים למתן פטור מהיטל השבחה בעסקאות פינוי בינוי.

16. ההליך הראשון עניינו בעתירה שהוגשה ביום 29.12.2021 על ידי המכון לרפורמות מבניות בע"מ נגד הכנסת, משרד הבינוי והשיכון, הרשות הממשלתית להתחדשות עירונית והוועדה לתקינה שמאית (בג"ץ 8958/21; להלן: **עתירת התקן השמאי**). העתירה דרשה לבטל סעיף בחוק ההסדרים העוסק ברוב בעלי הזכויות הנכס הדרוש לשם התקשרות בעסקת פינוי בינוי וכן בטיוטת החלטה של הוועדה לתקינה שמאית שהייתה עתידה להתפרסם ולקבוע את התמורה שיקבלו בעלי הדירות שיתקשרו בעסקאות פינוי בינוי. העתירה ייחדה מספר סעיפים לדיון בטענה להשפעה שתהיה לתקן החדש על עסקאות קומבינציה – מהסוג שבה התקשר השופט עמית – בפריפריה ובמרכז הארץ (סעיפים 162-165 לעתירת המכון לרפורמות מבניות).

17. ביום 30.3.2022 הורה השופט מינץ על העברת הדיון להרכב.

18. ביום 16.3.2023 התקיים דיון לפני השופטים עמית, מינץ ווילנר. **בדיון ייצג עו"ד סופר, אשר מייצג את השופט עמית בעתירה המנהלית שבה הוא אחד העותרים** (עת"מ 54578-24). השופט עמית, יש להניח, קרא את עתירה התקן השמאי שבה דן, אשר עסקה באריכות בהשלכות האפשריות של קיום התקן או ביטולו על בעלי דירות שהתקשרו בעסקאות קומבינציה לצורך פינוי בינוי – בדיוק מהסוג שבו התקשר הוא בעצמו.

19. בתום הדיון, נתן ההרכב החלטה לצרף כמשיבים את מרכז השלטון המקומי ואת התאחדות הקבלנים והבונים לקבלת התייחסותם "אך ורק לחלק חלק בעתירה המתייחס לתקן 21.1". כלומר, רק לחלק שהייתה לו השפעה אפשרית על השופט עמית.

20. התאחדות הקבלנים והבונים נטלה את ייצוג משרד אגמון את טולצ'ינסקי ושות', שנמצא ברשימת המניעויות של השופט עמית, אך הוא נתן החלטות שונות בהליך ללא כל גילוי נאות בנוגע לקשר האישי שלו לעניין. כל שכן שלא פסל את עצמו.

21. ביום 19.2.2024 התקיים דיון נוסף הפעם בפני השופטים עמית, וילנר וכשר. שוב ייצג עו"ד סופר. ייצג גם שותף באגמון ושות'. במהלך הדיון השופט עמית הודיע לצדדים כי המשרד מצוי ברשימת המניעויות שלו וביקש כי הצדדים יתייחסו לכך. כל הצדדים הודיעו כי אין מבחינתם מניעה שימשיך לדון.

22. בתום הדיון נתן ההרכב החלטה בה ביקש מהעותרים להודיע אם הם מוותרים על הסעד החוקתי – כלומר, ממשיכים לדון רק בסעד שעוסק רק בשווי שיכולים לקבל בעלי דירות המתקשרים בעסקאות פינוי בינוי.

23. ביום 9.9.2024 נתן השופט עמית לפתע את ההחלטה הבאה:

"במהלך הדיון ביום 19.2.2024, הודיעו הצדדים כי מבחינתם אין מניעה שאדון בעתירה חרף העובדה שעו"ד מאמו (בא כוח המשיבה 6) משתייך למשרד שנמצא ברשימות המניעויות שלי (עמ' 12-13 לפרוטוקול).

על אף עמדת הצדדים, מצאתי כי קיימת מניעה שאתן פסק דין בעתירה. בנסיבות אלו יודיעו הצדדים עד ליום 16.9.2024 אם מוסכם

עליהם שהשופט שיחליף אותי ילמד את החומר מן הפרוטוקול ומן הכתובים, ללא צורך בהשלמת טיעון נוספת".

24. על החלטה זו הגישה העותרת באותו הליך ערעור פסלות וטענה כי לא הייתה שום הצדקה לכך שהשופט עמית יפסול את עצמו, לאחר שנתן גילוי נאות, ללא התנגדות מי מהצדדים, ובשים לב לשלב המתקדם שבו מצוי ההליך.

25. ביום 21.11.2024 קיבל השופט סולברג את הערעור במובן זה שקבע שעל השופט עמית לנמק את החלטתו.

26. ביום 1.12.2024 נתן השופט עמית החלטה נוספת (להלן: **החלטת הפסלות המלאה**), שעיקריה:

"כפי שציינתי בהחלטתי האמורה, מצאתי כי בנסיבות שלפנינו, שבהן בא כוחה של המשיבה 6, עו"ד מאמו, משתייך למשרד עורכי דין (להלן: המשרד) שנמצא ברשימת המניעויות שלי, קיימת מניעה שאתן פסק דין בעתירה, וזאת על אף הודעת הצדדים בדיון מיום 19.2.2024 כי מבחינתם אין מניעה שאדון בתיק.

אעיר כי לא נעלם מעיניי השלב המתקדם של ההליך, ואולם לאחר עיון מחודש בחומרי התיק לאחר הדיון, שבתי ושקלתי את הדברים ואני סבור כי לא אוכל לדון בהליך. אמנם, הכללתו של המשרד ברשימת המניעויות שלי, אינה מקימה כשלעצמה עילת פסלות אוטומטית (והשוו בהקשר זה: ע"א 139/23 נאור נ' ריל אסטייט בוטיק אינווסטמנטס בע"מ, פסקה 10 (21.2.2023)) – ואולם, בשים לב למכלול נסיבות העניין ולתחושותי עם קריאת החומרים בתיק, אני סבור כי המניעה בעינה עומדת. אף שלשיתתי די בנסיבות שפורטו כדי להצדיק את החלטתי לפסול עצמי מלדון בעתירה, אוסיף כי לאחר הדיון מיום 19.2.2024 רכשה קרובת משפחתי מדרגה ראשונה נכס שעשוי להיות מושפע מתוצאת הדיון בעתירה – ונסיבה חדשה זו אך מחזקת את ההצדקה להחלטתי".

27. בהמשך, עדכן השופט עמית כי קרובת המשפחה שאליה התייחס בהחלטה היא בתו, אשר רכשה דירת מגורים בחודש מאי 2024. כך הבהיר השופט עמית:

"בסעיף 3.7 להסכם המכר שעליו חתמה בתי נאמר כי 'למיטב ידיעת המוכר, דיירי הבניין מצויים במו"מ ראשוני [...] לביצוע פרויקט פינני-בינוי מתחמי הכולל גם את הבניין, וכי הוא אינו מעורה בפרטים מעבר לכך'. אבקש להדגיש כי באותו מועד, ועד עצם היום הזה, **טרם נכרת חוזה התחדשות עירונית המתייחס לדירתה של בתי** וכי על פי הצהרת המוכר היה מדובר במו"מ ראשוני בלבד. אף על פי כן, מצאתי לנכון

להחיל על עצמי אמת מידה מחמירה ולפסול עצמי מלדון בתיק, **ולו בשל האפשרות כי הליך פינוי-בינוי בנכס יבשיל בעתיד**" (ההדגשות הוספו).

- העתק מכתבו של השופט עמית בנושא מיום 20.1.2025 מצורף כנספח 6.

הדיון בעתירת היטל השבחה

28. בשנת 2022 הוגשו עתירות שבמרכזן השאלה האם לשרי השיכון והפנים סמכות לפטור מתחמי פינוי בינוי מהיטל השבחה (להלן: עתירות הפטור מהיטל השבחה), לאחר תיקון חקיקה שבוצע ושהעביר את הסמכות לידי הרשות המקומית.

29. ביום 26.5.2024 ניתן פסק הדין בעתירה. דעת הרוב, של השופטים וילנר וכבוב, הייתה שתיקון החקיקה המקיף שבוצע שלל את סמכות השרים לתת פטור מהיטל השבחה במתחם מסוים בשל כך שהוכרז כמתחם פינוי בינוי.

30. השופט עמית, בדעת מיעוט, ביקש להרחיב את סמכות השרים להעניק פטורים מהיטל השבחה למתחמי פינוי בינוי.

31. לא למותר לציין כי לפי הסכם הקומבינציה שעליו חתם השופט עמית, היטל השבחה בגין העסקה – אם לא יינתן בעניינו פטור – יחול על הבעלים ולא על היוזם (סעיף 24.1 להסכם). דהיינו, בעניין זה לשופט עמית אינטרס כלכלי ישיר להרחיב את מנעד האפשרויות לקבל פטור מהיטל השבחה לפרויקט פינוי בינוי.

32. העתק הסכם הקומבינציה שעליו חתם השופט עמית מצורף כנספח 7.

33. לטענות אלה השיב השופט עמית, במכתב מיום 20.1.2025, בעיקרם של דברים, כי דובר במקרה ייחודי וחריג בעיר בת ים, שבו הצטברו יחד מספר נסיבות חריגות שהודגשו בחוות דעתו של השופט עמית. על כן טען השופט עמית "מובן, אפוא כי ביסוד פסק דינו של הח"מ עמד צבר נסיבות חריגות שהיו נכונות לאותו מקרה בלבד, כך שלפסק הדין לא היתה השפעה כלשהי על נכס שבעלות הח"מ או בבעלות קרוב משפחתו".

ישיבה בדין בעניין נבחרת הדירקטורים

34. ביום 22.1.2025 חשף עיתונאי "חדשות 12", מר עמית סגל, כי השופט עמית ישב בדין בניגוד עניינים בעניין שבו היה לאחיו, מר גולדפריינד, עניין אישי.

35. אותו עניין עסק בפרויקט נבחרת הדירקטורים, אשר הושק בשנת 2013, ונועד לייצר מאגר מקצועי שרק ממנו יוכלו שרי הממשלה למנות דירקטורים בחברות הממשלתיות שבתחומי אחריותם.

36. בשנת 2017 התקיים הליך מיון נוסף לנבחרת הדירקטורים, לנבחרת נבחרו 400 מועמדים בלבד. אחד מהם היה חנוך דב גולדפריינד, אחיו של השופט יצחק עמית. יצוין כי מר גולדפריינד נבחר גם לנבחרת הדירקטורים בהליך המיון שהתרחש בשנת 2022.

37. יצוין כי בכל סבב התמודדו לנבחרת כ-10,000 מועמדים (!), ומתוכם נבחרו מאות.

- מידע מאתר נבחרת הדירקטורים מצורף כנספח 8.

38. המספרים מלמדים כשלעצמם עד כמה הכניסה לנבחרת הדירקטורים היא "זכייה בפיס" - השרים רשאים למנות דירקטורים לחברות הממשלתיות אך ורק מתוך הנבחרת. לפיכך, מי שהצליח להיכנס לנבחרת, הוא בעל אינטרס אישי מובהק שהנבחרת לא תבוטל.

39. עם הקמת הממשלה, בשנת 2020, מונה דוד אמסלם לשר הדיגיטל הלאומי, וקיבל אחריות גם על רשות החברות הממשלתיות. השר אמסלם ראה בנבחרת הדירקטורים כלי אליטיסטי שנועד להדיר אוכלוסיות רבות מתפקידים יוקרתיים, והכריז מלחמה על הפרויקט.

40. על החלטתו של השר אמסלם לבטל את נבחרת הדירקטורים הגישה התנועה לאיכות השלטון עתירה לבג"ץ (1227/21). העתירה הועברה לטיפולו של השופט עמית. במקום לפסול את עצמו מאחר שאחיו הוא בעל אינטרס אישי מובהק בתוצאות העתירה, השופט עמית הוציא צו ביניים שהקפיא את החלטת השר אמסלם וקבע דיון בהקדם בעתירה.

41. בהקשר זה יודגש כי עיון בקורות החיים של מר גולדפריינד מגלה כי בשנים הסמוכות לאירועים אלה הוא כיהן כדירקטור בכמה וכמה חברות, ואף מציין מפורשות כי הוא נכלל בנבחרת הדירקטורים לשנת 2017.

42. במענה לטענות אלה השיב השופט עמית, במכתב לשר המשפטים מיום 23.1.2025, בעיקרם של דברים כי העתירה עסקה בנושא "מוסדי-עקרוני שהוא רחב הרבה יותר מנבחרת הדירקטורים (ובוודאי מעניינו הפרטני של אחיו של השופט עמית), הנוגע להתעלמותו של השר אמסלם מהנחיית הייעוץ המשפטי לממשלה [...] במצב דברים זה, וכשופט תורן, הדבר המתבקש היה ליתן צו ביניים ולהעביר את הדיון להרכב [...] כהונתו של דירקטור בחברה ממשלתית קצובה ממילא, כך שגם אם נבחרת הדירקטורים הייתה מבוטלת לאלתר, כפי שביקש השר אמסלם לעשות, הרי שלא הייתה לכך השפעה על כהונתו הקצובה של אחיו של השופט עמית, שהסתיימה ביום 25.7.2021 [...] פסק הדין שניתן בעתירה ובגדרו בוטל צו הביניים ניתן ביום 20.10.2021. העובדה שבשנת 2022, בחלוף חודשים מסיום טיפולי בתיק, אחי בחר להתמודד בשנית על מקום בנבחרת הדירקטורים, אינה רלוונטית לבחינת קיומה של מניעות בעת הטיפול בעתירה בשנת 2021".

פרסומים בדבר עבירות בנייה

43. עוד פורסם על השופט עמית כי בביתו עבירות בנייה וכי השיב לטענות לכאורה באופן כוזב, שכן טען שלא ידע על העבירות אך בהמשך הופיעו ראיות לכך שידע גם ידע.

44. לאחר פרסום הדברים, ביום 22.1.2025 הוסיפה הוועדה המרחבית לתכנון ובנייה הראל סעיף בהול לסדר היום במליאה שהתכנסה, והחליטה לאשר בקשה שהגיש השופט עמית לחידוש היתר בנייה שפג תוקפו.

45. בעניין זה, פנתה אם תרצו לוועדה המרחבית וציינה, בין היתר, כי הוועדה התכנסה באותו היום שבו הגיש השופט עמית את הבקשה, ודנה בה לאלתר בניגוד להוראות סעיף 44 לחוק

התכנון והבנייה, התשכ"ה-1965, המורה כי סדר היום יישלח לשורה של גורמים שבעה ימים מראש.

- העתק פנייתה של אם תרצו מיום 29.1.2025 בעניין הטיפול החריג בבקשת השופט עמית מצורף כנספח 9.

46. ביום 5.2.2025 השיב לפנייה יו"ר הוועדה המרחבית הראל, וטען כי לא ברור "מהי זכות העמידה" של אם תרצו וכן כי נעשה שימוש בסמכות המוקנית לוועדה בסעיף 44(ב) לחוק התכנון והבנייה להוסיף סעיפים מחוץ לסדר היום.

- העתק המענה מטעם יו"ר הוועדה המרחבית הראל מצורף כנספח 10.

47. כמו כן, התברר כי לאחר שפרצה הסערה בעניין התכנסה באופן מיוחד ועדת התכנון המרחבית "הראל", שבתחומה מתגורר השופט עמית, והחליטה להמליץ להעניק לשופט עמית היתר חריג המסדיר את עבירת הבנייה לעת עתה.

ההחלטה לכנס את הוועדה והבהרת השופט עמית שאין כאן אלא מכה קלה בכנף

48. בעקבות צבר פרסומים זה, פנה שר המשפטים לבית משפט זה בגדרה של העתירה שבה ניתן פסק הדין המורה לכנס את הוועדה (בג"ץ 1711/24), וטען כי יש לאפשר קיום הליך מסודר לבחינת הטענות ורק לאחר מכן לכנס את הוועדה.

49. ביום 24.1.2025 דחה בית משפט זה את הטענה, וקבע כי הוועדה תתכנס ביום 26.1.2025, אך כי " אם הוועדה תסבור שדרוש לה פרק-זמן נוסף למיצוי הדיון בטענות שתועלנה בפניה בעניינו של מועמד זה או אחר, חזקה עליה שתקבל החלטה בנושא במהלך ישיבתה ביום 26.1.2025 – ואין אנו מביעים דעה בעניין זה לכאן או לכאן. נמצא אפוא כי על השר להביא את בקשתו לפני הוועדה, ולא לפנינו. עם כינוס ישיבת הוועדה ביום 26.1.2025, בית משפט זה יסיים את מלאכתו".

50. אשר על כן, ביום 26.1.2025, ולפני כינוס הוועדה, פנו העותרות לוועדה לבחירת שופטים והבהירו כי נוכח חומרת השאלות שעל הפרק, והעובדה כי בפועל לא נערך בירור כלשהו – היחפזות להצבעה על מינוי השופט עמית לנשיא קבע תהא בניגוד לדין.

- העתק מכתב מיצוי ההליכים מטעם העותרות מצורף כנספח 11.

51. למרות זאת, ביום 26.1.2025 התכנסה הוועדה (בהרכב חסר), וככל הידוע שמעה הסברים אך ורק מפי השופט עמית בעצמו – ומיד לאחר מכן הצביעה על מינויו לתפקיד נשיא בית המשפט העליון.

52. בהקשר זה יצוין כי העותרות הניחו שלכל הפחות יפורסם פרוטוקול הישיבה לציבור, עובר להשבעתו של השופט עמית, כך שהציבור והעותרות בכללו יוכלו להתרשם מן הבירור שערכה הוועדה. אמנם, כפי שיפורט, לא היה בכך כדי לרפא את הפגם בכך שלא נערך בירור חיצוני כלל, אך לכל הפחות היו העותרות יכולות להתרשם אם ניתנה התייחסות, ולו של השופט עמית, לתמיהות השונות שעלו מגרסאותיו.

53. למרבה התדהמה, ביום 3.2.2025 פורסם כי נקבע תאריך קרוב להשבעתו של השופט עמית (13.2.2025), כאשר אפילו פרוטוקול הישיבה לא פורסם, ובנסיבות אלה לא נותרה בידי העותרות ברירה אלא לפנות לבית משפט זה לאלתר.

הטיעון המשפטי

הערה מקדימה – פעולה בניגוד עניינים פסולה כשלעצמה

54. בפתח הדברים יודגש כי רבות מטענות השופט עמית, בנוגע להחלטות שונות שקיבל בניגוד עניינים ואפילו כאשר הוא דן בעניינים של צדדים המנויים בפירוש ברשימת המניעויות שלו, מבוססות על כך שהחלטה שקיבל הייתה נכונה לגופה (כך במענה לרבים מהתיקים שאליהם התייחס מר ליבסקינד בתחקירו וכך גם בנוגע לעתירת נבחרת הדירקטורים).

55. כפי שוודאי ידוע לשופט עמית היטב "האיסור הוא על הימצאות במצב בו עלול להיות ניגוד עניינים. מטרת הכלל היא למנוע את הרע בטרם יארע. הכלל צופה פני העתיד. **אין זה מעלה ואין זה מוריד אם בפועל שיקול הדעת הוא ראוי.** מטרת הכלל היא למנוע פיתוי מאדם ישר והגון, בחינת אל תביאונו לידי ניסיון. על כן, אין צורך להוכיח בפועל קיומו של ניגוד עניינים. די בכך שקיימת אפשרות ממשית של ניגוד עניינים" (בג"ץ 531/79 **סיעת הליכוד נ' מועצת עיריית פתח תקווה**, עמ' 572 (פורסם בנבו, 14.1.1980); ההדגשה הוספה).

56. בית משפט זה חזר על כך שוב ושוב, ושנה כי "כללי ניגוד העניינים אוסרים לא רק על פעולה תוך מצב של ניגוד עניינים, אלא גם על עצם ההימצאות במצב של ניגוד עניינים, שכן מדובר בכלל מניעתי ולא בכלל תוצאתי" (בג"ץ 415/19 **לוי נ' שר הפנים**, פסקה 19 (21.4.2020)).

57. העובדה כי השופט עמית משיב לטענות בדבר ניגוד עניינים, עד כדי טיפול בגורמים המנויים בפירוש ברשימת המניעויות שלו, בכך ששיקול הדעת שלו היה ראוי ותקין בפועל – צריכה הייתה כשלעצמה לעורר תמיהה רבתי על התאמתו לתפקיד נשיא בית המשפט העליון.

בתשובות השופט עמית עלו תמיהות רבות והן אינן מתיישבות עם הדין המצוי

58. בשבוע שלפני ההצבעה, התנהלה תכתובת מפורטת בין שר המשפטים לשופט עמית. רבים מנימוקי השופט עמית העלו תמיהות רבות, המלמדות בנקל כי לא ניתן לפטור את הטענות כלפי השופט עמית בהיותן "מסע הכפשות מאורגן ומתוזמר", כפי שכינה השופט עמית את עבודתם של העיתונאים שחשפו את הפרשיות, אלא נדרשת בדיקה רצינית ומעמיקה.

59. כך, לדוגמה, בכל הנוגע להליכים שבהם דן השופט עמית בבעלי דין שהיו מנויים באותה העת ברשימת המניעויות שלו, טען השופט עמית כי "רשימת המניעות נועדה להגדיר את המקרה הטיפוסי של אישיבוץ לתיקים, לצורך הנחיה כללית של המזכירות. הסמכות לדון היא גם החובה לדון. כשאין מניעה חייב שופט לדון בתיק שנותב אליו" (מתוך תגובת

השופט עמית לתחקירו של מר ליבסקינד). בתגובה זו מגלה השופט עמית פנים בכללי מניעות השופטים שלא כהלכה, ולמעשה מרוקן את רשימת המניעויות מתוכן.

60. לשיטת השופט עמית, רשימת המניעויות אינה אלא כלי עזר בלתי מחייב לצורך הנחיה כללית של המזכירות "על מנת להגדיר את המקרה הטיפוסי של אי-שיבוץ לתיקים". בכל הכבוד, זוהי עמדה תמוהה ביותר. אם ממילא נדרש השופט לבחון כל הליך לגופו, ואם ייתכן שהוא כלל אינו מנוע מגורם שמפורט ברשימת המניעויות שלו, ואם במצב כזה חובה עליו לשבת בדין – מה הועילו חכמים בקביעת רשימת מניעויות ובפרסומה? אדרבה, הדבר עלול להכשיל את המזכירות שתימנע משיבוץ שופט להליך אף שאין באותו מקרה מניעות, וזאת בניגוד לחובתו לשבת בדין.

61. בניגוד לטענה כי רשימת המניעויות נועדה רק "להגדיר את המקרה הטיפוסי של אי-שיבוץ לתיקים", פסק בית משפט זה כי הוראות המניעות הקבועות בכללי האתיקה לשופטים ובמסמך אמות המידה לגיבוש רשימת המניעויות של השופטים "נועדו להתוות את הדרך לפני מעשה ולמנוע מראש מצבים בלתי-רצויים" (ע"א 2805/21 פלונית נ' פלונית, פסקה 10 (1.6.2021); ההדגשה במקור). דהיינו – למנוע מראש את העברת ההליכים למותב. אמנם, באותו עניין נקבע כי **בדיעבד**, ייתכן שלא תקום עילת פסלות, אך הפרת ההוראות בעניין מצד השופט היושב בדין "עשויות להשליך על סוגיות של אתיקה מקצועית" (שם). ביתר בהירות הודגש בהקשר זה כי "יש להבחין בין המישור האתי ובין העילות לפסלות שופט. גם בנסיבות שבהן מצופה ממותב למנוע מלכתחילה מצב שבו עורך דין מסוים יופיע בפניו, הסעד שיינתן לאחר מעשה לא יימצא בהכרח במישור של פסילת אותו מותב" (ע"א 6491/21 פלונית נ' פלונית, פסקה 9 (8.11.2021)).

62. אם כן, עמדתו של השופט עמית כי רשימת המניעויות אינה אלא מסמך בלתי מחייב, ולמעשה חסר כל פשר, מנוגדת לדיון, הקובע רק כי בדיעבד, כאשר שופט החל לדון בהליך שהיה מצופה ממנו להימנע ממנו מלכתחילה, **הסעד שיינתן לאחר מעשה לא יימצא בהכרח במישור הפסלות, אלא אולי במישור האתי.**

63. כאשר עסקינן במינויו של מועמד לתפקיד נשיא בית המשפט העליון, המישור האתי הוא בעל חשיבות רבה ביותר, ולא ניתן לבטל בהינף יד את כל אותם המקרים שבהם השופט עמית ישב בדין בעניינם של בעלי דין המצויים ברשימת המניעויות שלו, ויתר על כן – במענה לפרסום טען כי רשימת המניעויות כלל אינה מחייבת מלכתחילה.

64. זאת ועוד, בנוגע לניגוד העניינים שבו פעל השופט העמית בעניין הנכס, טען השופט עמית כי ייפה את כוחו אחיו בייפוי כוח כללי, על מנת שלא לעסוק בנכס ולהיקלע לניגוד עניינים. דא עקא, שסעיף 5(א) לחוק השליחות קובע: "השליחות חלה – באין הגבלה בהרשאה – על כל פעולה הדרושה באופן סביר לביצועו התקין של נושא השליחות, **אולם אין היא חלה – באין הרשאה מפורשת לכך – על הליכים לפני בית משפט, בית דין או בורר, ולא על פשרה או ויתור או פעולה בלי תמורה**".

65. מכוח סעיף זה נפסק כי ייפוי כוח כללי אינו מסמיך שלוח לנקוט בהליך משפטי בשם השולח, אם ייפוי הכוח אינו מתיר זאת **בפירוש**.

66. מכך שמתנהלים מספר הליכים משפטיים בשמו של השופט עמית, בהתאם לייפוי הכוח שמסר, אין אלא להסיק כי ייפוי הכוח התייחס מפורשות לאפשרות שיוגשו הליכים משפטיים.

67. כלומר, השופט עמית היה, לכאורה, ער לאפשרות שיוגשו בשמו הליכים משפטיים ולא נקף אצבע כדי לוודא שהדבר יבוצע בהתאם לדיון, לרבות בהתאם לסעיף 24 לחוק בתי המשפט, התשמ"ד-1984.

68. כמו כן, השופט עמית השיב לטענות בנוגע להליך הפלילי שניהלה נגדו עיריית תל אביב, כי מדובר בעבירת קנס וכי זה אינו מקים כשלעצמו מניעות, "בדומה לקנסות מסוגים נוספים שלעתים מוטלים על שופטים (כגון דוחות חניה ותנועה)". תגובה מיתממת זו מעוררת תמיהות רבות.

69. ראשית, בניגוד לטענת השופט עמית כלל מדובר בעבירת קנס. יש לתהות אם הצגה שגויה זו לא הייתה אלא ניסיון "לשנמך" את העבירה, על מנת שניתן יהיה לערוך את ההשוואה המופרכת ל"קנסות נוספים שלעתים מוטלים על שופטים".

70. שנית, השופט עמית הביא באותו מכתב גם את תגובת עיריית תל אביב שטענה שחזרה בה מכתב האישום נגד השופט עמית מאחר שהתברר לה שהיא נדרשה לבקש אישור מאת היועץ המשפטי לממשלה להגשת כתב האישום. ככל הידוע לעותרת, העירייה לא נשאלה מדוע לא פעלה במסגרת חובתה לנהוג בשוויון כלפי החוק, ולבקש אישור כנ"ל. יתר על כן, כיצד הסכין השופט עמית עם קבלת "הנחת סלב" כזאת, כך שיתר בעלי הנכס יעמדו לדיון, והוא ילך לדרכו משל הייתה הכהונה בבית המשפט העליון "עיר מקלט"?

71. זאת ועוד: השופט עמית, כאמור, ידע על ההליך הפלילי, אך הסביר כי העירייה חזרה בה מן האישום כלפיו (בלבד) "משיקוליה". לא אחת נפסק כי קיימת **חזקה שלפיה הטבה הניתנת לעובד ציבור – ניתנת לו בזיקה לתפקידו, ועלולה אף להקים עבירת שוחד** (ראו, לדוגמה: ע"פ 4456/14 קלנר נ' מדינת ישראל, פסקה 99 לחוות דעתו של השופט פוגלמן (29.12.2015)). בענייננו, עיריית תל אביב חזרה בה מן האישום נגד השופט עמית ביום 29.5.2019, בעוד תלויים ועומדים בפניו הליכים שבהם היא בעלת דין. מה היו "שיקוליה" של עיריית תל אביב במתן אותה הטבה לשופט עמית? לפי הפסיקה, היה צריך השופט עמית לחשוש שמא עיריית תל אביב מנסה לשאת חן בעניינו, ולהתרחק ת"ק פרסה מפני קבלת הטבה חשודה כל כך. במקום זאת, קיבל השופט עמית את ההטבה שנתנה לו עיריית תל אביב, והמשיך לדון בעניינה.

72. יתר על כן, בניגוד למענה שנתן השופט עמית בנוגע להליך הפלילי, לא דובר בדו"ח חניה בסך של 500 ש"ח, אלא בהליך שנועד להכריח את בעלי הנכס, ובהם השופט עמית, לבצע שיפוצים בעלות של מיליוני שקלים (כך לדברי יו"ר ועד הבניין בפרוטוקול הדיון בהליך הפלילי מיום 26.5.2019, עמ' 3 ש' 16), תוך חשיפה לקנס בגובה עשרות אלפי שקלים (בגין עבירת אי מילוי דרישה לתיקון מבנה מסוכן לפי סעיף 3 לחוק עזר לתל אביב-יפו (מבנים מסוכנים), התשס"ב-2001 ביחד עם סעיף 254 לפקודת העיריות (נוסח חדש)).

73. השופט עמית קבע לא כל אסמכתה כי קנסות מסוגים נוספים אינם מקימים מניעות לשופט מול העירייה, אך מתברר כי לפחות כאשר מתנהל הליך בעניין, ועדת האתיקה לשופטים סבורה אחרת מהשופט עמית.

74. כך, בהחלטה א/23/16 (להלן: **החלטת ועדת האתיקה**) נשאלה הוועדה את השאלה הבאה: "האם שופט המקבל דו"ח ברירת קנס מהעירייה לגבי עבירה של אי שמירה על ניקיון החצרים, וסבור כי הדו"ח בלתי מוצדק, יכול לבחור בדרך של משפט בבית משפט לעניינים מקומיים".

75. הוועדה השיבה: "הוועדה סבורה כי שופט רשאי, ככל שהוא אכן שקל בדבר והחליט כי הוא מעוניין לעשות כן, לבחור בדרך של עמידה למשפט בפני בית משפט לעניינים מקומיים. ככל שיבחר לעשות כן, עליו לפעול בהתאם להוראות הדין ולהנחיות הנוגעות לשופט שהינו בעל דין בהליך משפטי". כך ממש. **בעל דין בהליך משפטי**.

76. דברים אלה מעלים תמיהה כשלעצמה – מדוע בעת שהשופט עמית החליט למסור לאחיו ייפוי כוח על מנת שינהל עבורו את נכסיו, לא פנה לוועדת האתיקה בשאלה האם הדבר תקין?

77. ייתכן שאם היה פונה, היה מקבל תשובה שאינה לרוחו, כפי שקיבל אותו שופט שפנה לוועדת האתיקה בשאלה נוספת שהובאה באותה החלטה: "מהן האפשרויות של שופט לרכוש דירה מכינוס נכסים ו/או ירושה או הליך אחר שבו דרוש אישור של בית המשפט". התשובה שניתנה היא: "הוועדה סבורה כי אין זה ראוי ששופט ישתתף במכרז לרכישת דירה מכינוס נכסים שבו נדרש אישור של בית משפט, ולו מבחינת מראית פני הדברים".

78. תמיהה נוספת מתעוררת כאשר משווים את הסברי השופט עמית לכך שפסל עצמו מלדון בעתירת התקן השמאי באיחור, אך לא פסל את עצמו מלדון בעתירת היטל ההשבחה. השופט עמית הסביר כי נמנע מלהכריע בעתירת התקן השמאי לאחר שבתו קנתה דירה שבה ייתכן שתבוצע התחדשות עירונית בעתיד, אך הדגיש כי טרם נכרת חוזה בעניין וקיים רק משא ומתן ראשוני, אשר ייתכן שיבשיל בעתיד; מנגד, הסביר השופט עמית כי בעתירת היטל ההשבחה לא היה קושי שידון – חרף האפשרות, ולו בלתי סבירה, כי הדבר ישליך עליו בעתיד, ממש כמו בנוגע לבתו.

79. טובת הנאה נוספת שקיבל השופט עמית באופן פסול וחשוד נוגעת להליך הבזק שבו נקטה הוועדה המקומית, ככל הנראה במטרה לחלצו מן הטענות לעבירות בנייה, ערב כינוס הוועדה בעניינו.

80. כאמור, אם תרצו התלוננה לוועדה המקומית לתכנון ובנייה "הראל" כי השופט עמית פנה ביום 22.1.2025 בבקשה לחדש את היתר הבנייה שפג תקפו, והוועדה התכנסה בו ביום, מבלי ששלחה את סדר היום של הישיבה כנדרש בדין, ואישרה את הבקשה.

81. כאמור, יו"ר הוועדה השיב כי נעשה סמכות בסעיף 44(ב) לחוק התכנון והבנייה להוסיף סעיפים מחוץ לסדר היום. דא עקא, כי סעיף זה מסמיך את הוועדה להוסיף סעיפים שלא בסדר הדיון הרגיל "מנימוקים מיוחדים שיירשמו [...] בשל דחיפות העניין". אם תרצו

כמובן שומרת על כל טענותיה בעניין זה להליך המתאים, אך העניין מובא כאן כדי להמחיש את בוטות טובת ההנאה שקיבל השופט עמית מאת הוועדה – חרף הפסיקה הברורה בעניין, שצוינה לעיל, המבהירה כי חזקה שהטבות – וניסיון לחילוץ "דחוף" של השופט עמית מטענות לעבירות בנייה לקראת ישיבה הקבועה בעניינו היא ודאי הטבה – ניתנות לנושא משרה ציבורית בזיקה למשרתו זו.

82. יתר על כן, בבקשה שהגיש שהשופט עמית לחידוש היתר ביום 22.1.2025 (ולקראת כינוס הוועדה לבחירת שופטים בעניינו), יש הודאה כי בתקופה זו הייתה בנייתו ללא היתר בתוקף. ראוי להזכיר כיצד התייחס השופט עמית למי שביקשו להכשיר בדיעבד עבירות בנייה: "בית משפט זה לא ימהר להושיט סעד למי שנקט בשיטה של "נעשה ולאחר מכן נכשיר" (בג"ץ 696/09 חזיז נ' מנהל מקרקעי ישראל, פסקה 4 (23.2.2011)), ובהפנייה לדברים אלה פסק בית משפט זה (הנשיאה חיות בהסכמת השופט עמית עצמו) כי "הסדרה והכשרה בדיעבד של בנייה בלתי חוקית פוגעת בשלטון החוק ויש בה כדי לעודד עבריינות (בג"ץ 1308/17 עיריית סילוואד נ' הכנסת, פסקה 63 (9.6.2020)) וכן כי "שלשם הכשרה בדיעבד של עבריינות בנייה במישור התכנוני יש להצביע על שיקולים שיש בהם כדי להצדיק אותה" (פסקה 77).

83. הדברים כמו נכתבו על עניינו, אך המסקנה משום מה – שונה בתכלית.

84. גם תשובתו של השופט עמית בנוגע לישיבתו בדיון בעניין נבחרת הדירקטורים מעוררת יותר תמיהות מתשובות. השופט עמית טען כי אין לעתירה נגיעה לאחיו, מאחר שהאחרון כבר מונה לכהונת דירקטור בחברה ממשלתית, והמינוי כבר נקצב בזמן.

85. דא עקא, שחוק החברות הממשלתיות, התשל"ה-1975 קובע מפורשות כי אדם רשאי לשמש כדירקטור **בשתי חברות ממשלתיות** ואף יותר אך זאת בתנאים (סעיף 17(ב)). דהיינו, למר גולדפריינד היה אינטרס אישי מובהק שנבחרת הדירקטורים לא תבוטל, **שכן יכול היה להתמודד גם באותה העת למשרת דירקטור נוספת**. העובדה שבפועל לא נבחר לכהונת דירקטור נוספת (ודוקו): השופט עמית לא טען שאחיו לא התמודד, ומידע בעניין אינו ידוע לעותרות), אינה מעלה ואינה מורידה מהעניין האישי הממשי בכך שהקבוצה האקסקלוסיבית שבה הוא חבר תמשיך להתקיים.

86. כדי שלא להאריך מקום שבו ניתן לקצר, מופנה בית המשפט הנכבד למכתבו של שר המשפטים מיום 23.1.2025 לעו"ד לאה רקובר, היועצת המשפטית לוועדה לבחירת שופטים, שם הועלו תמיהות רבות שלא בוררו.

- העתק מכתבו של שר המשפטים מיום 23.1.2025 מצורף כנספח 12.

87. **סיכומו של פרק זה: כל ניסיון להציג את הטענות כלפי השופט עמית כחסרות כל משקל או בסיס, אינו במקום. מדובר בטענות אשר הצריכו בירור, ותשובותיו של השופט עמית רק העמיקו את הצורך בבירור.**

נדרשה בדיקה ערכית-נורמטיבית מקיפה

88. מן המתואר, אם כן, מתברר כי חרף טענות רבות שהועלו נגד השופט עמית, ורבות מהן כלל לא הוכחו על ידו, כאמור לעיל, ואף שמהודעת המשטרה עולה כי הטענות היחידות שנבדקו היו אלה שבתחקיר ידיעות אחרונות, אך לא נבדקו הטענות שהועלו בתלונת עמותת לביא, בנוגע לטיפול בעתירות התקן השמאי והיטל ההשבחה ולא נבדקה משמעות ישיבתו בדין של השופט עמית בעניין נבחרת הדירקטורים.

89. יוזכר בהקשר זה כי הודעת המשטרה, לא זו בלבד שהתייחסה רק לחלק מהממצאים בעניינו של השופט עמית, אלא הבהירה מפורשות כי לא מצאה "אלמנטים של פלילות", הא ותו לא.

90. כידוע, בעת בחינת התאמתו של מועמד למשרה ציבורית בחינה, הדין הפלילי אינו חזות הכל, ולמעשה – הוא רק חלק קטן מהבחינה הנדרשת. בית משפט זה עמד על כך בקבעו כי "כבר נקבע בפסיקתנו כי התאמתו של אדם לשאת באחריות למילוי תפקיד ציבורי אינה תלויה רק ביכולותיו המקצועיות. על הרשות הממנה לבחון את ההתאמה לכהונה ציבורית גם בהיבט הערכי-נורמטיבי, בהתאם לסגולותיו האישיות והערכיות של המועמד" (בג"ץ 4646/08 לביא נ' ראש הממשלה, פסקה 10 (12.10.2008), והטעים באותו עניין כי:

"לצורך קביעת אמות-המידה לבחינת התאמתו הערכית-נורמטיבית של מועמד למשרה מקצועית בכירה בשירות הציבורי - ניתן להיעזר באמות-המידה המהותיות-נורמטיביות שנקבעו בפסיקתו של בית-משפט זה בהפעילו ביקורת שיפוטית על מינויים או אי העברה מכהונה של שרים וסגניהם, אשר במעשיהם בעבר דבק דופי ערכי-מוסרי" (פסקה 12).

וכן כי:

"בהתאם לפסיקתו של בית-משפט זה, בחינת התאמתו של מועמד לכהונה ציבורית בהיבט המהותי-נורמטיבי, מבוססת על השאלה האם מעשיו בעבר מעידים על דופי ערכי מובנה, היורד לשורש יכולתו למלא את המשרה הציבורית המיועדת, או מקרין על דמותו הערכית של השירות הציבורי בעיני הציבור במידה המחייבת את פסילתו מכהונה. אמות-המידה שעל הרשות הממנה לבחון בהקשר זה, מבוססות על מכלול שיקולים שפורטו בהלכה הפסוקה, ובהם: מהות ההתנהגות או המעשים המיוחסים למועמד בעבר ומידת חומרתם; האם ההתנהגות או המעשים האמורים הוכחו, או שמא מדובר בחשדות בלבד ומהי עוצמתם; בנסיבות בהן המועמד מכחיש את ההתנהגות או המעשים הפסולים המיוחסים לו- יש לבחון מה טיב ועוצמת הראיות הקיימות בעניין; עוד יש לבחון האם מדובר במעשה חד-פעמי שעשוי להעיד על מעידה נקודתית בלבד, או שמא מדובר במעשים חוזרים ונשנים העשויים להעיד על דופי מובנה מבחינת איכויות האישיות והערכיות של המועמד לתפקיד; כן ראוי לשקול את פרק הזמן שחלף מאז ביצוע המעשים והאם יש בו כדי להקנות מהשלכותיו של הדופי הערכי על

התאמתו המהותית של המועמד למשרה המיועדת; בנוסף ראוי לבחון האם שעה שהמעשים בוצעו כבר כיהן בעל המשרה בתפקיד ציבורי, האם המעשים נעשו במתכוון או בהיסח-הדעת, והאם הובעה חרטה כנה לגביהם" (פסקה 13).

91. אם כן, בית משפט זה קבע שורה ארוכה של שיקולים שאותם נדרש היה לברר ולבחון, לחוד ובמצטבר, על מנת להכריע בשאלה אם השופט עמית כשיר מבחינה נורמטיבית-ערכית לכהונה הרמה של נשיא בית המשפט העליון.

92. לא ניתן לומר שמדובר בבדיקה של מה בכך, שאינה דורשת כל תשתית עובדתית. מטבע הדברים, הבדיקה גם מחייבת השוואה של אופן הטיפול המקובל בכגון דא, ולו מטעמי שוויון, וחרף כך – הוועדה מצאה להסתפק אך ורק בגרסתו של השופט עמית, ללא כל בדיקה חיצונית שתיתן דעתה לשיקולים שקבע בית משפט זה. כפי שיפורט כעת, בעשותה כן, נמנעה הוועדה מגיבוש תשתית עובדתית ראויה, וממילא ההחלטה שקיבלה אינה יכולה לעמוד.

החובה לפעול על סמך תשתית עובדתית נאותה כוללת גם את החובה לבדוק את העובדות כראוי

93. השופטת ברק-ארז בספרה המשפט המנהלי מדגישה כי החובה לגבש תשתית עובדתית כוללת שתי דרישות מצטברות: לאסוף ראיות שישמשו תשתית להחלטה ולבסס את ההחלטה על ראיות מספיקות (כרך א, עמ' 440 (2010)).

94. אם כן, בפני הוועדה עמדו שלל טענות כי מועמד לכהונה רמה עבר, לכאורה, עבירות רבות, מהן אתיות ומשמעותיות ומהן אפילו פליליות. טענות אלה גובו גם בראיות שאינן במחלוקת, כגון כי השופט עמית ישב בדיון בנוגע לבעלי דין המנויים ברשימת המניעויות שלו, ובמקרים שיש להם, לכל הפחות, פוטנציאל השפעה על עצמו ועל קרובי משפחתו.

95. מה עשתה הוועדה כדי להכריע אם השופט עמית כשיר לתפקיד? קיבלה ממנו התייחסות לטענות, והסתפקה בכך. איש לא פנה לעיריית תל אביב כדי להבין מדוע לא ביקשה אישור לנהל את ההליך נגד השופט עמית; איש לא פנה לוועדה המרחבית "הראל" כדי להבין מדוע התכנסה באופן חריג ובהול להעניק לשופט עמית היתר לקראת התכנסות הוועדה; איש לא פנה לעו"ד מורן גור כדי להבין כיצד מתיישב מכתבו של שותפו, עו"ד מאיר דויטש, אשר השופט עמית העמיד בפני הוועדה, עם העובדות שפורסמו בעניינם.

96. ודוק: הוועדה לבחירת שופטים אינה גוף שתפקידו לברר חשדות, אין לה הכלים או המומחיות לכך. עם זאת, במקרה דנן הוועדה אפילו לא ניסתה לאסוף ראיות שישמשו תשתית להחלטה כי ניתן לקבל את תשובותיו של השופט עמית כי הוא כשיר לתפקיד, אלא **הסתפקה אך ורק בתשובותיו.**

97. התנהלות הוועדה מלמדת על חידוש עצום במשפט המנהלי: המבחן לקיומה של תשתית עובדתית נאותה הוא מבחן סובייקטיבי, ככל שהרשות המנהלית עצמה סבורה כי בפניה נתונים מספקים, אפילו זו עצמה את עיניה מכל אפיק אפשרי לבירור הטענות, והסתמכה

באופן בלעדי מקור מידע אחד, שיש לו, מטבע הדברים, עניין אישי ולפיכך גם משקל מוגבל ביחס למקורות מידע אחרים.

98. אלא שכל עוד דרישת איסוף הראיות היא דרישה אובייקטיבית, הרי שברי כי ההחלטה נעדרת תשתית עובדתית ואינה יכולה לעמוד.

השוואה למקרים אחרים מקוממת – לא מסתפקים בקבלת גרסת החשוד ותו לא

99. לא למותר לציין כי בעת האחרונה נפתחו מספר הליכי בדיקה נגד מועמדים שונים למשרות בכירות, לכאורה על מסכת עובדתית תחומה בהרבה מזו שברקע שלל הפרשיות הנוגעות לשופט עמית. **מעולם לא מצינו כי הבדיקה התמצתה בכך שמועמדים אלה נשאלו מה עמדתם, ובתוך שעות מונו לתפקיד.**

100. כך הייתה ההתנהלות בעניינו של ניצב אבשלום פלד, אשר הוצע לתפקיד המפקח הכללי של משטרת ישראל: ביום 13.6.2024 הודיע השר לביטחון לאומי לוועדה המייעצת למינויים לתפקידים בכירים על המלצתו למנות את ניצב פלד לתפקיד.

101. ביום 17.6.2024 פנתה מזכירות הוועדה ליועצת המשפטית לממשלה לקבלת עמדתה ביחס למינוי (בהתאם להחלטת ממשלה 3839), נוכח חקירה שנחקר במח"ש בשנת 2015, בשל התנהלותו בניסיון להסדיר עבירות בנייה שנתגלו בביתו. כעולה ממכתבה של היועצת המשפטית לממשלה, בהמשך לפניית מזכירות הוועדה "פנה הייעוץ המשפטי לממשלה לגופים בשירות הציבורי, אשר עשויים להחזיק במידע רלוונטי לעבודת הוועדה. כן התבקשנו להעביר לעיון הוועדה את תיק החקירה של המחלקה לחקירות שוטרים".

102. על רקע זה, טענה היועצת המשפטית לממשלה כי:

"בשלב זה, בכפוף לכך שהתשתית העובדתית אינה מלאה בעיקר מאחר שטרם התקבלה תגובתו של פלד לדברים, נפנה את תשומת לב הוועדה לכך שעל פני הדברים, התשתית הראייתית מצביעה על פגמים לכאורה בהתנהלות של פלד בהיבטי טוהר המידות. פגמים אלה קשורים, בין היתר, לניצול התפקיד הציבורי לצורך קידום עניינים אישיים [...] למתן גרסה מתפתחת בחקירתו במח"ש, שיש בה סתירות מהותיות. כפי שצוין, מח"ש מצאה שאין מקום להעמיד את פלד לדין פלילי בגין אלה [...] לאור המתואר, אוכל להעביר עמדתי בעניין לאחר שתקבל התייחסותו של פלד לממצאים ולעולה מהם".

- העתק מכתבה של היועצת המשפטית לממשלה בעניינו של ניצב פלד מיום 10.7.2024 מצורף כנספח **13**.

103. אם כן, בעניינו של ניצב פלד, היועצת ישיבה על המדוכה כשלושה שבועות, שבמהלכם פנתה לגופים ואספה מידע רלוונטי שהועבר לוועדה, ולאחר מכן חיוותה דעתה כי אף שנמצא שמעשיו של פלד לא היו פליליים, בכל זאת "על פני הדברים, התשתית

הראייתית מצביעה על פגמים לכאורה בהתנהלות של פלד בהיבטי טוהר המידות". היועצת לא הסתפקה בכך, והודיעה שתביע עמדה לאחר שתקבל את התייחסותו של ניצב פלד.

104. זאת ועוד, רק לאחרונה העלתה היועצת המשפטית לממשלה טענה כי מ"מ נציב שירות המדינה, הציג קורות חיים במועמדות שהגיש לתפקיד לפני כשנה וחצי שבהם "פערים מהותיים באופן שהציג את ניסיונו המקצועי לבין העובדות".

- העתק כתבה מיום 3.2.2025 בעניין מצורף כנספח 14.

105. לכאורה, נוכח עמדת היועצת המשפטית לממשלה בעניינו של השופט עמית ובהתאם להתנהלות הוועדה לבחירת שופטים – כל שהיה צריך לעשות הוא להיפגש עם מ"מ נציב שירות המדינה, להציג בפניו את הטענות ולסיים בכך את הבדיקה. למרבה הפליאה, לא כך נעשה.

106. היועצת המשפטית לממשלה פתחה בחקירה משמעתית, וזאת אף שלפי הפרסומים בעניין איש לא פנה למ"מ נציב שירות המדינה עצמו או לממונה הישיר שלו באותה תקופה, שהבהיר שקורות החיים מדויקים.

- העתק כתבה בעניין מיום 12.1.2025 מצורף כנספח 15.

107. יתר על כן, באמתלת אותה חקירה משמעתית, שעודנה תלויה ועומדת ולא התבררה בתוך שעות ספורות משום מה, טענה היועצת המשפטית כי מ"מ נציב שירות המדינה מנוע מלהפעיל רבות מסמכויותיו (כאמור בכתבה מיום 3.2.2025).

108. והנה, כאמור, בעניינו של השופט עמית, אף שמדובר על שלל פרשיות וטענות, המצריכות גם בירור עם גורמים חיצוניים – הוועדה שמעה אך ורק את גרסתו של השופט עמית, ומיד לאחר מכן הצביעה על מינויו.

109. בניגוד לנעשה בעניינו של מ"מ נציב שירות המדינה, דומה משום מה כי בעניינו של השופט עמית "הכלבים נובחים והשיירה עוברת", במקום להטיל עליו מגבלות מתבקשות עד לאחר שתוסר העננה מעל לראשו (ותנאי ברור לכך הוא **שהעננה תיבדק**), ובינתיים להמתין עם ההצבעה על מינויו לתפקיד נשיא בית המשפט העליון – התכנסה הוועדה ובחרה בו לנשיא, כמו לא אירע דבר.

110. **ספק אם מזה שנים רבות, ובוודאי בעת האחרונה, התבררו טענות רבות כל כך בזמן קצר כל כך.**

111. בהקשר זה ראוי לציין כי החיפזון הקיצוני שבו הוכשר מינויו של השופט עמית, מצביע כשלעצמו על פגם בהליך. מי לנו גדול כשופט עמית בעצמו, אשר קבע רק לאחרונה בנוגע לתיקון פקודת המשטרה, בבג"ץ 8987/22 **התנועה למען איכות השלטון נ' הכנסת** (2.1.2025) כי:

"הגם שהצו על תנאי שניתן על ידינו לא התייחס להליך החקיקה, לא למותר להתייחס לאופן החפז והפגום שבו נחקק התיקון. פקודת

המשטרה נוגעת להסדרים המשטריים הנוהגים במדינה, וניתן היה לצפות כי תיקון אשר עלולות להיות לו השלכות משטריות מרחיקות לכת במדינה דמוקרטית, בתחום רגיש ביותר, שיש לו נגיעה לכל אזרח ואזרח במדינה – **ייעשה לאחר עבודת מטה סדורה, מקצועית ומקיפה, בהתאם ל"דרך המלך"**. אלא שדווקא תיקון חשוב כזה נולד שלא כדרך הטבע".

112. עד שהשופט עמית דואג לטיוב החקיקה שהופקדה בידי המחוקק, שמא ראוי שידאג גם לטיוב הבדיקה בעניינו שנעשתה באופן חפוז ופגום לאין שיעור? האם מינוי נשיא לבית המשפט העליון הוא דבר של מה בכך, שאותו ניתן לבצע באופן חפוז ופגום חרף עננת חשדות כבדה ממעל? ומשעה שהשופט עמית פטר את הטענות כלפיו כ"מסע הכפשות מאורגן ומתוזמן", אין לעותרת מפלט אלא בית משפט זה, בבקשה שיורה לקיים הליך בירור סביר, חלף הליך חפוז ופגום שבוצע.

השופט עמית מתגאה ב"עצימת עיניים"

113. אין מחלוקת כי השופט עמית ישב בדיון בניגוד עניינים – מבחינה אובייקטיבית – בשל ההליכים שהתנהלו בעניין הנכס שבבעלותו. כך, בעתירה המנהלית מיוצג השופט עמית על-ידי עו"ד אילן סופר, אשר ייצג לפני השופט עמית בעתירת התקן השמאי; כך, השופט עמית דן בערעור על פסק דין של השופט קובי ורדי, בעת שהאחרון הוא השופט הדן בעתירה המנהלית שהשופט עמית הוא עותר בה; כך, עו"ד מורן גור הופיע לפני השופט עמית, בשעה ששותפו מייצג את השופט עמית בעניין הנכס.

114. תשובתו של השופט עמית לכל אלה היא כי לא ידע על אודות ההליכים שהתנהלו בשמו בעניין הנכס, מאחר שמסר את הטיפול בנכס לאחיו באמצעות יפוי כוח כללי.

115. בכל הכבוד, העובדה שזוהי תשובתו של מי שמבקש לכהן כנשיא בית המשפט העליון, מצערת מאד. מדובר בתשובה שמהותה, למעשה, כי השופט עמית **עצם את עיניו בכוונת מכון**, ובנה מנגנון שיאפשר לו "ללכת בלי ולהרגיש עם", כלומר, לא לדעת את מה שלא נוח לו לדעת, ובכך להיפטר מהחובה המעיקה להימנע מלפעול בניגוד עניינים. סופו של מנגנון זה הוא כפי שניתן היה לצפות – **השופט עמית ישב בשלל הליכים שבהם אסור היה לו לדון**.

116. ודוק: בשנת 2019 הוגש נגד השופט עמית כתב אישום בשל חלקו בנכס. השופט עמית אינו מכחיש כי ידע על כתב האישום ועל ההליך הפלילי שהתנהל. היעלה על הדעת שלא פנה לאחיו ושאל אותו מה בדיוק קורה עם הנכס? ואם אכן כך קרה, האם מדובר בשבח לשופט עמית, שבאותו שלב ידע שמתנהלים הליכים בעניין הנכס, ולא טרח להסדיר את דרך הטיפול בנכס כדי להימנע מניגודי עניינים אפשריים?

117. בעניינו של ראש העיר רמת גן, כתב השופט סולברג (ע"פ 4506/15, בעמ' 72), **הצטרף אליו השופט עמית בהסכמה כי:**

"מעובד הציבור, קל וחומר כאשר עסקינן בראש מערכת ציבורית גדולה, נדרשת אחריות אישית לבירור המותר והאסור לו; 'הקטנת ראש', כפי שנטען כאן, כמוה כעצימת עיניים מפני קיומו של ניגוד העניינים, על כל המשתמע מכך".

118. והנה, השופט עמית בחר "להקטין ראש", למסור לאחיו ייפוי כוח ולא לדעת מה קורה בנכסיו, ואף שפעל בשל כך בניגודי עניינים מספר פעמים, לא די בכך שדבר לא נעשה בעניין, הוא נבחר לתפקיד נשיא בית המשפט העליון כאילו לא אירע דבר.

119. ראוי להזכיר לשופט עמית את הדברים הנכוחים שכתב הוא עצמו בדחותו את ערעורו של ראש הממשלה לשעבר אהוד אולמרט, אשר טען אף להעדר ידיעה (ע"פ 8080/12 אולמרט נ' מדינת ישראל (28.9.2016)):

"במבט-על, ומבלי להידרש לפרטי טיסה זו או אחרת, קשה להלום כי משך שנים התנהל דו-שיח של חרשים בין אולמרט לבין פרלמן, ריסבי-רז וזקן בכל הנוגע לנסיעותיו הרבות ברחבי תבל. מכלל הנסיבות עולה כי המוטו המרכזי שהנחה את כל העוסקים במלאכה, היה שכל גוף מזמין משלם עבור הנסיעה. ממילא, אם נערכה נסיעה עבור שני גופים או יותר, נוצר כפל מימון. **הדבר היה בידיעתו ובמודעותו של אולמרט, לפחות ברמה של עצימת עיניים, ומטעם זה לא טרח להתעדכן במצב חשבונו בראשונטורס**, בהניחו כי יש בהנחיה זו כדי לכסות את נסיעותיו. אכן, אנשי ציבור כדוגמתו של אולמרט, הם אנשים עסוקים עד מאוד ומטבע הדברים הם סומכים ומסתמכים על הכפופים להם. עם זאת, **שומא עלינו להישמר מפני ההנחה שאין דרכם של אנשים בעלי מעמד לשים לב "לפרטים הקטנים"**, במיוחד כאשר הפרטים הקטנים מתייחסים לכספם- שלהם, **"לכמה אלפי דולרים" בלבד**".

120. דברים אלה יפים גם לענייננו: במבט על, ומבלי להיכנס לפרטי הליך זה או אחר, קשה להלום כי משך שנים התנהל שיח חרשים בין השופט עמית לאחיו בכל הנוגע להליכים המשפטיים שמתנהלים בעניין הנכס המשותף שלהם. הדבר היה בידיעתו במודעותו של השופט עמית, לפחות ברמה של עצימת עיניים, ובוודאי לאחר שהוגש נגדו הליך פלילי בשנת 2019, שעליו אין מחלוקת שידע. אכן, משרתי ציבורי כדוגמתו של השופט עמית הם אנשים עסוקים עד מאד. עם זאת, שומא עלינו להישמר מפני ההנחה שאין דרכם של אנשים בעלי מעמד לשים לב "לפרטים הקטנים", במיוחד כאשר הפרטים הקטנים מתייחסים לכספם- שלהם, **"לכמה אלפי דולרים" בלבד**.

121. ראש הממשלה לשעבר אולמרט – נדון למאסר; השופט עמית – מונה לנשיא בית המשפט העליון.

122. עוד כתב השופט עמית בענייניו של ראש הממשלה לשעבר אולמרט כי:

אנו זקוקים למחסום בפני שחיתות שלטונית (יובל קרניאל הפרת אמונים של עובד ציבור" משפט וממשל ז 433,415 (תשס"ד)). העבירה של הפרת אמונים יכולה לשמש כמחסום כזה והיא חיונית לתקינות פעולת המינהל, לטוהר המידות ולאמון הציבור. גם אם קיימת עמימות-מה לגבי תחולתה של העבירה במקרה קונקרטי כזה או אחר, ניתן להשלים עם עמימות זו, ותועלתה של העבירה עולה על חסרונותיה. העבירה של "הפרת אמונים" מתווה את הדרך הראויה שעל איש ציבור לילך בה, ומקום בו איש ציבור מתלבט בשאלה אם התנהגות מסויימת מהווה "הפרת אמונים", עדיף כי יימנע ממנה, ולמיצער יפעל בשקיפות ויגלה גילוי נאות (כאשר בניגוד עניינים עסקינן) או ייכבד וישאל "שאלת רב" את הדרג המקצועי-משפטי הרלוונטי".

123. מה קרה לדברים נכוחים אלה כאשר השופט עמית בנה לעצמו מנגנון עצימת עיניים, לא שאל את "שאלת רב" את ועדת האתיקה, ונמנע מלדווח להנהלת בתי המשפט על ההליך הפלילי שהתנהל נגדו? כל זאת ועוד, לא יידע הציבור, שכן הבדיקה טויחה, אפילו הפרוטוקול לא פורסם – והשופט עמית נבחר לכהונת נשיא בית המשפט העליון.

החלטת הוועדה נתנה משקל מוחלט לשיקול אחד – וחורגת חריגה קיצונית ממתחם הסבירות

124. בפני הוועדה היו שתי אפשרויות, שלכל אחת יתרונות וחסרונות: הוועדה הייתה יכולה להחליט להצביע לאלתר, מיד לאחר ששמעה את השופט עמית; לחלופין, הוועדה הייתה יכולה להחליט לדחות את ההצבעה על מינוי השופט עמית לנשיא, עד לאחר קיום הליך בירור חיצוני כלשהו.

125. היתרון באפשרות הראשונה הוא במינוי נשיא של קבע לבית המשפט העליון לאחר תקופה ממושכת של מילוי מקום; אך החיסרון הוא בפגיעה בטוהר המידות ובאמון הציבור, כאשר ממונה נשיא עם עננה כבדה מעל ראשו, ללא בדיקה חיצונית ולו מינימלית של מרבית הטענות נגדו, בהליך חפוז בצורה קיצונית.

126. היתרון באפשרות השנייה הוא בשמירה על אמון הציבור בוועדה ובנשיא בית המשפט העליון, וכן בהגנה על טוהר המידות במינוים הבכירים ביותר במדינת ישראל. הציבור שנושא את עינו לוועדה ולנשיא בית המשפט העליון היה נוכח לדעת שגם כאשר עסקינן במערכת המשפט, אין "הנחות סלב" – הטענות תתבררנה כפי שהיה נעשה עם כל מועמד בכיר אחר, ולאחר מכן תתכנס הוועדה ותצביע.

127. הוועדה בחרה בבוטות, להעניק משקל בלעדי אך ורק לשיקול של מינוי נשיא קבע. ההחלטה החפוזת, לא לקיים בדיקה חיצונית, ואפילו לא לישון לילה על התשובות שנתן השופט עמית, לא נתנה משקל כלשהו לשיקולים של אמון הציבור בהליך הבחירה, בוועדה ובנשיא בית המשפט העליון, כמו גם לשיקולים של טוהר המידות בשירות הציבורי.

128. כל זאת, אף שעם כל החשיבות במינוי קבע לתפקיד הנשיא, מ"מ הנשיא, השופט עמית, מחזיק בכל סמכויות הנשיא, כך שמבחינה פונקציונלית לא ברור איזה נזק אמיתי היה נגרם מהמתנה לקיום בירור חיצוני מינימלי.

129. אף כאן ראוי לצטט את השופט עמית בעצמו, בצאתו להגן על עילת הסבירות האיזונית, תוך קביעה כי יש לבטל חוק יסוד (בג"ץ 5658/23 התנועה למען איכות השלטון בישראל נ' הכנסת (1.1.2024); להלן: עניין הסבירות):

אין חולק אפוא כי "סבירות איזונית", קרי, אי מתן משקל ראוי לשיקולים השונים, או מתן משקל יתר לאחד השיקולים – הוא מסוג הפגמים שנכללים בעילת הסבירות. בהקשר זה ידועה המטפורה של חברתי, השופטת ברק-ארז ולפיה "על דרך ההשאלה, ניתן לומר כי אפשר להקדיח את התבשיל גם כאשר שמים בו את כל המרכיבים הנכונים, אך בכמויות החורגות מן הנדרש במידה ניכרת [...] עקירתה של "הסבירות האיזונית" מתוך כלל המופעים של עילת הסבירות, אם בכלל אפשרית, כורתת ענף מרכזי חשוב של ביקורת מינהלית" (פסקאות 48 ו-123 לחוות דעתו של השופט עמית).

130. אם כן, לשיטת השופט עמית נדרש היה לבטל חוק יסוד כדי להציל את עילת הסבירות ולהבטיח שהרשויות יעניקו משקל ראוי לשיקולים השונים ולא יעניקו חלילה משקל יתר לאחד השיקולים; אך כאשר עמדו בפני הוועדה שתי אפשרויות, שאחת מגינה על אמון הציבור במערכת המשפט ועל טוהר המידות, ונעדרת פגיעה ממשית בתפקוד מערכת המשפט, ואילו השנייה לא נותנת משקל כלשהו לאמון הציבור ולטוהר המידות – השליכה הוועדה את השיקולים הנכבדים הללו ככלי אין חפץ, והצביעה על מינוי השופט עמית לאלתר.

131. השופט עמית אף הוסיף באותו עניין כי עילת הסבירות חשובה במיוחד בכל הנוגע לטוהר המידות במינויים בכירים:

"ביטול עילת הסבירות עלול להביא לפגיעה רבתי בטוהר המידות, להשחתת השירות הציבורי ולמינוי של אנשים בלתי ראויים למשרות שאינן הולמות את מידותיהם וכישוריהם. קליגולה התכוון למנות את סוסו כקונסול, ויש המצביעים על כך כדוגמה להחלטה בלתי סבירה. כשלעצמי, איני חושש ממינוי סוסים למשרות ציבוריות בישראל, מן הטעם ש"אין סוסים שמדברים עברית". אך לא רק מינוי של סוס יכול להיחשב כמינוי בלתי סביר. ללא עילת הסבירות, מה ימנע מינוי של מי שהורשע בעבירת מין כמנכ"ל המשרד לקידום מעמד האשה; מינוי של מי שהורשע בהעלמת מס לתפקיד מנהל רשות המיסים; מינוי של אדם בעל עבר פלילי רלוונטי או מקורב למשפחת פשע; מינוי של מי שאינו בעל כישורים מקצועיים רלוונטיים לתפקיד מנכ"ל המשרד" (פסקה 90).

132. אכן, לא רק מינוי של סוס הוא בלתי סביר. גם מינוי לתפקיד נשיא בית המשפט העליון של מועמד שמרחפות מעליו שלל פרשיות שבהן ישב בניגוד עניינים, לעתים תוך התעלמות מרשימת המניעויות שלו, והכל ללא בדיקה חיצונית מינימלית בניגוד מוחלט לנעשה במקרים דומים ואף קלים יותר.

133. השופט עמית הטעים בעניין הסבירות כי:

על החשש מפני מינויים בלתי ראויים, השיבה הכנסת בתשובתה המשלימה כי חזקה על שר שלא ימנה במודע אנשים שאין להם את הכישורים המתאימים להצליח בתפקידם. ובקיצור, לפנינו שוב תשובה בנוסח "סמוך עלינו", אך כפי שהבהרתי לעיל, במדינה דמוקרטית אין לקבל תשובה בנוסח זה אלא יש צורך במנגנונים שימנעו את הצורך לסמוך באופן עיוור על הרשות המבצעת (שם).

134. אם כן, חוק יסוד בוטל, לפי השופט עמית, בשל כך שלא ניתן "לסמוך" על הרשות המבצעת, ויש צורך במנגנונים שיבטיחו שימנעו את הצורך לסמוך עליה באופן עיוור. כל זאת, כך מתברר, עד שמגיעים למינויו שלו. כאן, התשובה שמוגשת לציבור אשר עקב בדאגה אחרי שלל הפרשיות שפורסמו, היא **בדיוק תשובת "סמוך עלינו"**.

135. אכן, לא נערכה בדיקה חיצונית שניקתה את השופט עמית ומצאה כי הוא מתאים מבחינה נורמטיבית-ערכית לתפקיד; אכן, הוועדה אפילו לא ישנה לילה על תשובותיו של השופט עמית לשלל הטענות; אכן, פרוטוקול הדיון בוועדה כלל לא פורסם לציבור עובר לקביעת מועד קרוב להשבעתו של השופט עמית – אך הכל בסדר: "סמוך עלינו". השופט עמית נתן הסברים. הוועדה מצאה כי ההסברים מספקים אותה, אף שהיא נעדרת כלים לבדיקת אותם הסברים, ואף שאפילו לא לקחה את הזמן לבדיקתם בדרך כלשהי, ולו למראית פני הדברים, **אלא הצביעה בעד מועמדותו לאלתר**. למרות הכל, אין כאן הנחות סלב, חלילה; אין כאן איפה ואיפה, חלילה – "סמוך עלינו".

136. **ברי כי ההחלטה שהתקבלה, לפי כל אמת מידה מקובלת בדין המצוי במדינת ישראל – אינה יכולה לעמוד. אשר על כן, מתבקש בית המשפט הנכבד להוציא צו על תנאי, כמבוקש בפתח העתירה.**

יש להעניק סעד זמני על מנת למנוע מחטף וטענה למעשה עשוי

137. במסגרת החיפזון הקיצוני להביא למינוי השופט עמית לנשיא בית המשפט העליון ללא בירור של הטענות כלפיו, נקבע מועד השבעה קרוב להחלטת הוועדה, **באופן חריג ביותר, וזאת לפני שפורסם פרוטוקול הישיבה** שהוא בעל חשיבות ציבורית רבה במיוחד במקרה דנן.

138. כך, ההחלטה על מינויה של הנשיאה חיות לתפקיד התקבלה בוועדה שהתכנסה ביום 5.9.2017 והיא הושבעה כעבור למעלה מ-45 ימים אחר כך, ביום 26.10.2017; ההחלטה על מינויה של הנשיאה נאור התקבלה בוועדה שהתכנסה ביום 21.9.2014 והיא הושבעה ביום 15.1.2015, כעבור קרוב לארבעה חודשים.

139. הנשיא גרוניס אמנם נבחר בישיבת הוועדה שהתכנסה ביום 10.2.2012 והושבע כעבור 18 ימים, ביום 28.10.2012, אך כעולה מפרוטוקול הוועדה – הפרוטוקול פורסם לציבור כבר ביום בחירתו.

- העתק פרוטוקול הוועדה לבחירת שופטים מיום 10.2.2012 מצורף כנספח 16.

140. והנה, בעניינינו, ביום 3.2.2025 פורסם כי כבר נקבע מועד קרוב להשבעת השופט עמית – ליום 13.2.2025, כאשר הפרוטוקול טרם פורסם לציבור, אשר אינו יכול להעריך את הטענות שהוצגו לוועדה ואת טיב החלטה שהתקבלה, עד לאחר שיהיה מעשה עשוי והשופט עמית יושבע כבר (או קרוב מאד לכך, אם הפרוטוקול יפורסם בימים הקרובים).

141. יצוין כי בהקשר זה כי כל ניסיונות העותרות לקבל את פרוטוקול הדיון עלו בתוהו, מאחר שהוא לא פורסם עדיין.

142. בנסיבות אלה, ובשים לב למועד ההשבעה הקרוב, אין מנוס מפני מתן סעד זמני המורה על הקפאת החלטת הוועדה, כך שהשופט עמית לא יושבע לתפקיד, עד למתן החלטה אחרת ובהמשך עד לאחר בירור העתירה.

143. ברי כי הן מאזן הנוחות והן סיכויי ההליך מצדיקים מתן סעד כאמור: בהינתן העובדה כי לשופט עמית נתונות כבר כיום מלוא הסמכויות המוקנות לנשיא בית המשפט העליון, לא ייגרם כל נזק ממשי מפני דחייה מדודה בהשבעתו הרשמית לתפקיד. לעומת זאת, אם השופט עמית יושבע לתפקיד, עלולה להתעורר טענה למעשה עשוי שתסכל את בירור העתירה.

144. כמו כן, סיכויי העתירה גבוהים ביותר מהטעם הפשוט שחרף שלל הטענות הזורשות בירור בעניינינו של השופט עמית, הוועדה החליטה במפגיע לפטור את עצמה מן החובה לאסוף ראיות לגיבוש תשתית עובדתית נאותה, ולא נתנה כל משקל לשיקולי אמון הציבור וטוהר המידות.

145. בשולי הדברים יצוין כי פסיקת בית משפט זה בנוגע לסעדים זמנים בכגון דא אינה אחידה, ובחלק מן המקרים נפסק כי אין מקום למתן סעד זמני בעתירות נגד מינויים שכן אלה אינם בלתי הפיכים, ולפיכך גם לאחר המינוי ניתן לברר עתירות נגדן מבלי שאלה תהפוכנה לתיאורטיות (בג"ץ 8173/21 התנועה למען איכות השלטון נ' ממשלת ישראל, פסקה 40 לפסק דינו של השופט שטיין (22.5.2022)). למותר לציין כי ככל שלא תועלה כלפי העותרות הטענה כי העתירה הפכה לתיאורטית לאחר השבעת השופט עמית, העותרות מוותרות על הסעד הזמני המבוקש. עם זאת, בשל חשיבות הסוגיה לשלטון החוק, ובהינתן אי-הבהירות בפסיקה – מוגשת גם הבקשה לסעד זמני.

סיכום

146. ראוי לחתום בדבריו הנכוחים של השופט פוגלמן בעניינה של שופטת אחרת, שמעדה פעם אחת בלבד, והודחה משיפוט על-ידי בית דין משמעתי שהוקם בעניינה (ההחלטה בוטלה בהמשך, אך השופט פוגלמן בדעת מיעוט סבר כי אין לשנות מן ההחלטה

להדיחה). כך כתב השופט פוגלמן (בג"ץ 6301/18 השופטת פוזננסקי כץ נ' שרת המשפטים, פסקה 87 לפסק דינו (פורסם בנבו, 27.12.2018)):

"... לא נעלמה מעיניי הפגיעה הקשה בעותרת [השופטת]. ואולם העותרת קיבלה עליה את עול השיפוט – ועול כבד הוא. סמכותנו לשפוט את האחר, בין את הפרט, בין את הרשות השלטונית, מחייבת כי נגזור על עצמנו אמות מידה מחמירות של יושרה, מקצועיות, הגינות והיעדר משוא פנים. אלה לא רק חייבים להתקיים בשופט פנימה, אלא להיראות היטב כלפי כולי עלמא ולהאיר כמגדלור את דרכם של המתדיינים הבאים בשערינו מדי יום ביומו. אלמלא כן, לא יאמין הציבור בשופטיו ובמערכת המשפט האמונה עליו, וזו לא תוכל למלא את תפקידה החיוני במדינה יהודית ודמוקרטית".

147. לא ניתן ליישב בין דברים אלה, לבין ה"בדיקה" המואצת בעניינו של השופט עמית, שנעשתה בשיטת ה"סמוך עלינו", ושהמרחק בינה לבין אותן "אמות מידה מחמירות של יושרה, מקצועיות, הגינות והיעדר משוא פנים. אלה לא רק חייבים להתקיים בשופט פנימה, אלא להיראות היטב כלפי כולי עלמא ולהאיר כמגדלור", הוא כמרחק שמים מארץ.

148. בנסיבות אלה, ובהינתן הדין הברור, מתבקש בית המשפט ליתן צו על תנאי, כמבוקש, ובהמשך להופכו לצו מוחלט – כך שתתקיים בדיקה ראויה העומדת באמות המידה הקבועות בדין והנהוגות בגורמים אחרים בשירות הציבורי, ורק לאחר מכן ובכפוף לתוצאות הבדיקה – תצביע הוועדה על מינוי נשיא לבית המשפט העליון. **רק בדרך זו, ניתן יהיה לדבר על אמות מידה הנראות היטב כלפי כולי עלמא ומאירות כמגדלור את דרכם של בעלי הדין ושל הציבור כולו.**

149. עתירה זו נתמכת בתצהיר מטעם מר אלון שורצר ראש אגף מדיניות בעותרת 2.

היום 7 בפברואר 2025

עו"ד יוסף בן ברוך

ב"כ העותרות